

Tietoisemmin, vastuullisemmin, kestävämmiin

**SLU-YHTEISÖN REILUN PELIN IHANTEET
JA TAVOITTEET**

Tietoisemmin, vastuullisemmin, kestävämmiin

SLU-yhteisön Reilun Pelin ihanteet ja tavoitteet

Sisällysluettelo

Johdanto	7
1 Lähtökohdat	9
2 Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun	10
3 Vastuu kasvatuksesta	12
4 Terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen	15
5 Luonnon kunnioittaminen ja kestävään kehitykseen pyrkiminen	17
6 Avoimuus, demokraattisuus ja oikeudenmukaisuus	20
Liite 1:	
Valmisteluaikataulu 2010	22

Johdanto

Suomalaisen liikunnan ja urheilun eettiset periaatteet eli Reilun Pelin periaatteet hyväksyttiin SLU ry:n syyskokouksessa 20.11.2004. Kyseisten periaatteiden päivittäminen alkoi pari vuotta sitten. Tavoitteena on saada periaatteista entistä konkreettisempia ja havainnollisempia sekä saada aikaan malli, jonka pohjalta keskustella urheilumaailman ihanteista ja tavoitteista.

Vuonna 2009 SLU ry:n toimistolla asetettiin Reilun Pelin ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet pääsihteeri Jukka Pekkala, yhteiskuntavastuun asiantuntija Juha Beurling, viestintäjohtaja Eila Ruuskanen-Himma, koulutuksen johtaja Juha Heikkala sekä asiantuntija Karoliina Luoto.

Reilun Pelin päivitysprosessi lähti liikkeelle henkilökohtaisilla keskusteluilla yli kymmenen SLU ry:n jäsenjärjestön kanssa. Tavoitteena oli selvittää SLU-yhteisön jäsenjärjestöjen odotuksia uusilta Reilun Pelin periaateilta. Keskustelut käytiin syksyn 2009 aikana. Vuonna 2010 päivitystä valmisteltiin SLU-yhteisön monilla foorumeilla (liite 1). Käsillä oleva Reilun Pelin päivitetty luonnos koostuu näissä keskusteluissa esiin nousseista mielipiteistä ja näkemyksistä.

Teksti on kirjoitettu me-muotoon. ”Me” viittaa ensi sijassa SLU ry:hyn ja sen jäsenjärjestöihin. Sillä viitataan myös kaikkiin suomalaisen liikunnan ja urheilun toimijoihin, kuten liikunnan harrastajiin, urheilijoihin, vapaaehtoihin, palkallisiin työntekijöihin, valmentajiin ja ohjaajiin, tuomareihin, joukkueenjohtajiin, päätöksentekijöihin ja vanhempiin. Reilu Peli on kaikkien liikunnan ja urheilun toimijoiden oikeus ja velvollisuus. Vastuuta Reilusta Pelistä ei voi siirtää kenellekään toiselle, vaan sen kantaa jokainen yksilö ja yhteisö.

Liikunta ja urheilu ovat lasten ja nuorten suosituimpia harrastuksia. Aikuisväestöstäkin valtaosa harrastaa liikuntaa sen eri muodoissa. Urheilu on seuraavimpia viihteen muotoja. Kaiken kaikkiaan yli miljoona suomalaista kuuluu SLU:n yli 130 jäsenjärjestöön. Liikunnan ja urheilun läpäisevyys yhteiskunnassa korostaa yhteisömme vastuuta Reilun Pelin periaatteista. Tasavertaisuus, suvaitsevaisuus, terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, oikeudenmukaisuus sekä ympäristön kunnioittaminen ovat kaikki niitä periaatteita, jotka vaikuttavat yhteisömme tulevaisuuteen.

Juha Beurling

Yhteiskuntavastuun asiantuntija
Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry

1. Lähtökohdat

SLU-yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Reilu Peli on jatkuva prosessi. Meistä jokaisella on yhtä suuri ihmisarvo, joka on riippumaton iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, yhteiskunnallisesta asemasta, varallisuudesta, terveydestä, kansallisuudesta, äidinkielestä, etnisestä taustasta, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta vastaavasta henkilökohtaisesta ominaisuudesta tai asiasta. Kohtelemme toista ihmistä niin kuin haluamme toisen ihmisen kohtelevan meitä. Urheilussa ei ole vastustajia vaan kilpakumppaneita. Toimintamme perustuu keskinäiseen luottamukseen sekä voimassa olevaan lainsäädäntöön ja säädöksiin.

Näiden yleisten Reilun Pelin periaatteiden noudattaminen ja edistäminen hyödyttävät meitä kaikkia.

Suosittelavaa on, että SLU:n jäsenjärjestöjen hallitukset käsittelevät Reilun Pelin periaatteita oman järjestönsä toiminnan kannalta. Suositeltavaa on myös laatia oma toteuttamismalli siitä, miten Reilun Pelin ihanteita ja tavoitteita järjestössä toteutetaan käytännössä. Näiden pohjalta SLU ry:n jäsenjärjestöt voivat tarjota omille jäsenilleen tukea Reilun Pelin tavoitteiden toteuttamisessa.

Esimerkki 1.

Suurehko lajiliitto käynnisti omien Reilun Pelin pelisääntöjen laatimisen. Tehtävään nimitettiin johtoryhmä, joka valitsi keskuudestaan koordinaattorin. Hänen tehtäväkseen kirjattiin ”Reilun Pelin pelisääntöjen valmistelutyöt yhteistyössä johtoryhmän kanssa”. Koordinaattori aloitti työnsä tapaamalla keskeisiä liiton toimijoita ja seuroja saadakseen yleiskuvan siitä, minkälaisia eettisiä pohdintoja heidän arjessaan tulee esille, ja miten näitä on vastuullisesti ja kestävästi ratkottu. Tämän pohjalta koordinaattori laati ensimmäisen luonnoksen liiton Reilun Pelin pelisäännöiksi.

Johtoryhmä järjesti avoimen seminaarin, jossa halukkaat saivat kommentoida pelisääntöjen luonnosta. Kommentit kirjattiin ylös jatkotyön

tueksi. Luonnos laitettiin myös liiton kotisivuille kaikkien toimijoiden vapaasti arvioitavaksi ja keskusteltavaksi. Tämän pohjalta Reilun Pelin pelisääntöjen luonnosta muokattiin johtoryhmässä entistä terävämäksi ja tarkemmaksi. Lopulta johtoryhmä antoi lopullisen luonnoksen liiton hallitukselle käsiteltäväksi, joka lähetti sen pienin muutoksin liiton syyskokouksen päätettäväksi. Reilun Pelin pelisäännöt hyväksyttiin liiton syyskokouksessa avoimen, raikkaan ja kriittisenkin keskustelun jälkeen.

Työn koordinaattorina ollut liiton toimihenkilö on sen jälkeen jatkanut pelisääntöjen asiantuntijana. Hän on omalla työpanoksellaan neuvonut seuroja ja jalkauttanut pelisääntöjä.

2. Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun

SLU-yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Liikunta ja urheilu ovat avoimia kaikille. Tasavertaisuus, moninaisuus ja oikeudenmukaisuus ovat yhteisömme perusta. Haluamme toimia vuorovaikutteisesti kaikkien liikunnasta ja urheilusta kiinnostuneiden tahojen kanssa monimuotoisen liikuntakulttuurin kehittämiseksi.

Edistämme monimuotoista liikuntakulttuuria, jossa kaikkia toimijoita arvostetaan. Pyrimme kehittämään eri liikunta- ja urheilulajeja niin, että ne soveltuvat mahdollisimman monelle.

Vaikutamme siihen, että liikuntapaikat ja yhdyskuntasuunnittelu tukevat liikunnallista elämäntapaa. Liikunnan olosuhdetyössä korostamme muun muassa turvallisuutta ja saavutettavuutta.

Vaikutamme siihen, että liikuntaan ja urheiluun käytettävät resurssit jakautuvat oikeudenmukaisesti alueellisesti sekä eri ryhmien, kuten naisten ja miesten, välillä. Emme tingi laaja-alaisesta tasa-arvosta. Liikuntaa ja urheilua on voitava harrastaa tulotasosta riippumatta. Pyrimme varmistamaan käytännön mahdollisuuksien puitteissa sen, että kaikilla on oikeus ja mahdollisuus valmennukseen ja ohjaukseen taitotasostaan ja tavoitteistaan riippumatta.

Kunnioitamme yksilön oikeuksia. Kiusaaminen, syrjiminen, haukkuminen, nimittely, fyysinen ja henkinen väkivalta, alistaminen, vähättely, seksuaalinen ja sukupuolinen ahdistelu ja syrjintä sekä rasismi eivät kuulu liikuntaan ja urheiluun – ei edes huumoriksi puettuna. Keskeisistä käyttäytymis- ja toimintatavoista sovitaan myös joukkue- ja seuratasolla. Näiden tapojen rikkomiselle määritellään samalla riittävät seuraamukset.

Luomme omalla toiminnallamme ilmapiirin, jossa voidaan käydä avointa keskustelua vaikeistakin asioista. Sanomamme on, että liikunnassa ja urheilussa ei tulisi olla vaiettuja asioita. Yhteisössämme teemme tilaa sille, että jokainen voi vapaasti päättää ilman pakkoa tai painetta siitä, haluaako puhua omista henkilökohtaisista asioista, kuten seksuaalisesta suuntautumisestaan, vai haluaako mieluummin olla puhumatta.

Haluamme puuttua ajoissa tilanteisiin, mikäli näemme tai kuulemme jonkun joutuvan epäasiallisen käytöksen kohteeksi. Jokaisella on myös velvollisuus puolustaa tällaisen teon kohteeksi joutunutta.

Kerromme selkeästi kilpailu- ja muissa säännöissä seuraamukset epäurheilijamaisesta käytöksestä. Jokaisella SLU ry:n jäsenjärjestöllä on toimintaohjeet tällaisten tilanteiden ratkomiseen omissa seuroissaan.

Toiminnan kannalta olennaisimmat säännöt ja toimintaohjeet tarjoamme tarpeen mukaan eri muodossa (esim. tekstinä ja kuvina), jotta säännöt olisivat helposti ymmärrettävissä.

Esimerkki 2.

14-vuotias Matti on pelannut jo pitkään omissa seurassaan ja hän pitää urheilusta ja kavereiden tapaamisesta. Viime aikoina on kuitenkin alkanut kiertämään juoru, että Matti ei ehkä olekaan kiinnostunut tytöistä. Muutama hänen joukkueoverinsa on haukkunut häntä ”homoksi” ja ”hintiksi”. Yhden pelin jälkeen tämä kantautui myös valmentajan

korviin. Hän päätti kutsua joukkueen kasaan seuraavan pelin jälkeen puhumaan Reilusta Pelistä. Hän kohdisti sanansa koko joukkueelle ja toi voimakkaasti esille sen, että muun muassa kaikenlainen nimittely haukkumatarkoituksessa on ehdottomasti kielletty. Joukkueen pelaajat laativatkin yhdessä listan seuraamuksista, jos joku haukkuu tai nimittelee toista. Samassa yhteydessä käsiteltiin muitakin joukkueen yhteishenkeä hiertäneitä asioita. Tilaisuuden jälkeen valmentaja kirjoitti yhdessä sovitut käyttäytymissäännöt puhtaaksi ja kutsui kokoon pelaajien vanhemmat, joiden kanssa nämä säännöt käytiin myös läpi.

Esimerkki 3.

Kunnassa on jo pitkään puhuttu uuden urheiluhallin rakentamisesta. Nyt tilanne näyttää hyvältä ja kunta on lyönyt lukkoon rahoituksen, jolla urheiluhalli toteutuu. Kunnassa on kaksi suurta urheiluseuraa, joita kunta haluaa myös kuulla urheiluhallia suunniteltaessa. Tapaamisessaan hallin suunnittelijoiden kanssa seurat tuovat toiveensa esille ja samalla muistavat mainita, että on erittäin tärkeää, että halli rakennetaan esteettömäksi, jotta sinne pääsee muun muassa erilaisia apuvälineitä käyttävät henkilöt. Hallin opastinkylteistä pyritään myös tekemään mahdollisimman selkeät kuvia ja yleisiä kansainvälisiä symboleita käyttäen, jotta kunnassa asuvat maahanmuuttajat pystyvät ymmärtämään niitä mahdollisimman hyvin. Samassa seurat esittivät myös, että hallin tilavuorojen jakoon tehdään selkeät ja oikeudenmukaiset pelisäännöt.

3. Vastuu kasvatuksesta

SLU-yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Olemme kaikki kasvattajia. Käytännössä kaikkiin liikuntaa ja urheilua koskeviin tilanteisiin ja tapahtumiin liittyy kasvatuksellinen ulottuvuus – harjoituksissa, peleissä, turnausmatkoilla, talkootapahtumissa, vanhempainilloissa. Kasvatustapana on oma esimerkkimme. Motivaationamme on aina kaiken ikäisten lasten ja nuorten paras. Annamme itselle ja toisille aikaa kasvaa ja kehittyä kukin omien resurssiensa

mukaan. Kannustamme elinikäiseen oppimiseen myös liikunnan ja urheilun parissa. Kannustamme ja tuemme jokaista kantamaan oman vastuunsa oman lähiyhteisönsä ja laajemmin yhteiskunnan hyvinvoinnista.

Liikunnan ja urheilun toimintakenttä on hyvä kasvuympäristö kaiken ikäisille. Se on myös yksi suurimmista ja merkittävimmistä kasvatus- ja kasvattajayhteisöistä maassamme. Tämä asettaa meille jokaiselle vastuuta, mutta antaa myös mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen.

Innostamme, kannustamme, kiitämme ja evästämme, mutta annamme lapsille ja nuorille aikaa kasvaa ja kehittyä lajissaan omien taitojensa mukaan. Hauska ja reilu lapsi- ja nuorisotoiminta kuuluu myös huipulle haaveilevien nuorempien osallistujien toimintaperiaatteisiin. Aikaa pitää jäädä riittävästi urheilun ja kilpailun ulkopuoliselle elämälle. Kannustamme kaikkia kokonaisvaltaisesti terveellisiin elämäntapoihin.

Kasvatamme omalla esimerkillämme niin lapsia, nuoria kuin aikuisiakin. Olemme jokainen kasvattajia ja kasvavia yksilöitä. Mitä nuoremasta henkilöstä on kyse, sitä herkemmin hän oppii ulkopuolisista vaikutteista. Kun urheilija kantaa vapaa-ajallaan seuran tunnuksia, on hän esimerkillään aina myös seuransa edustaja. Huippu-urheilija on alansa huippuammattilainen, joka edustaa lajiaan ja urheilijayhteisöä myös vapaa-aikanaan.

Tunneimme kokonaisvaltaista vastuuta lapsista ja nuorista. Esimerkiksi huonosti käyttäytyvää nuorta ei ensisijaisesti ajeta pois toiminnasta, vaan hänen sosiaalista kasvuaan tuetaan ja tarvittaessa hänelle etsitään ulkopuolista asiantuntevaa apua. Meillä kaikilla on kuitenkin velvollisuus käyttäytyä vastuullisesti ja asiallisesti. Yhteisiä periaatteita rikkovalla toiminnalla ja käytöksellä tulee olla riittävät seuraamukset.

Kannustamme liikunnan ja urheilun toimijoita osallistumaan yhteisen hyvän rakentamiseen esimerkiksi auttamalla, tukemalla ja avustamalla heikoimmassa asemassa olevia heidän liikunta- ja urheilutoimintansa edistämiseksi. Kannustamme ja tuemme jokaista kantamaan omaa vastuutaan lähimmäistään, yhteisöään ja yhteiskuntaa kohtaan, emmekä myöskään pelkää vaatia kyseisen vastuun kantamista.

Aikuisen ja alle 16-vuotiaan välillä seksuaaliset suhteet ovat kokonaan kielletty. 16–17 -vuotiaan ja aikuisen välinen suhde ei ole suotava.

Alaikäiset seurustelevat parit eivät jaa seuratoiminnan matkoilla samaa huonetta vaan majoittuvat kuten muutkin. Valta-asemassa olevat aikuiset tunnistavat asemaansa liittyvän vastuullisuuden kanssakäymisensä toiminnassa mukana olevien kanssa.

Esimerkki 4.

Joukkueessa on paljon nuoria, jotka ovat jo pidempään olleet aktiivisesti mukana. Valmentaja on kuitenkin huomannut, että yksi nuorista pojista on ollut jo jonkin aikaa hyvin poissa oleva, ärtynyt ja huonolla tuulella. Pikku hiljaa hänen käyntinsä harjoituksissa myös harvenevat. Kerran poika harjoituksiin tullessaan löi pukuhuoneen kaappia niin, että se meni rikki. Hän uhkaili myös väkivallalla muutamaa joukkueoveriaan.

Valmentaja, joka tunsu pojan lapsesta saakka ja johon hänellä oli hyvät välit, pyysi saada tavata kyseisen nuoren kahdestaan harjoitusten jälkeen. Tapaamisen alussa hän ilmoitti, että hän ei halua nuhdella tai torua nuorta, vaan keskustella yleisesti kuulumisista. Keskustelun aikana tuli ilmi, että pojan isä oli jäänyt työttömäksi vajaa vuosi sitten ja ruvennut käyttämään runsaasti alkoholia. Poikaa myös pelotti mennä kotiin, koska isä oli humalassa joskus aggressiivinen.

Tämän kuultuaan valmentaja ei jättänyt asiaa sikseen vaan pyysi saada tavata pojan äidin, joka myös oli perheensä tilanteesta masentunut ja avuton. Valmentaja kuitenkin kannusti ja auttoi äitiä olemaan yhteydessä kunnan sosiaalioivontaan ja kysymään vaihtoehtoja, joita kunnalla oli tarjolla alkoholiongelmisten auttamiseen.

Äiti sai selville, että kunnalla oli tarjota perheen tarpeisiin sopivia palveluita, joiden kautta isän ongelmaan pystyttiin puuttumaan. Poika myös palasi joukkueen harjoituksiin ja haluaa käydä siellä taas säännöllisesti.

4. Terveysten, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

SLU-yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Kaikki tekemisemme edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Päihteitä ja väkivaltaa ei yhdistetä liikuntaan ja urheiluun. Fyysisiin ja psyykkisiin ongelmiin puututaan, ja niitä ennaltaehkäistään aktiivisesti. Luomme liikunnalle ja urheilulle turvalliset puitteet. Urheilusuoritukset eivät ole urheilijoiden arvon ainoa mittari. Antidopingtyö on olennainen osa toimintaamme.

Jokaisen liikkujan ja urheilijan terveys, turvallisuus ja hyvinvointi menevät suoritusten edelle – myös huippu-urheilussa. Mikään toiminta ei saa aiheuttaa vakavia ja pysyviä terveydellisiä haittoja. Yksilön terveys on urheilun menestyksen perusta. Mikäli urheilijan fyysisestä tai psyykkisestä terveydentilasta ei ole täyttä selvyyttä, tulee asiasta hankkia lääketieteellinen arvio. Arvio on olennaista turvallisen harjoittelu- ja kilpailutoiminnan jatkamisessa.

Hankimme seuroissa ja tarjoamme seuroille tietoa siitä, miten ohjata asiantuntevan avun pariin mahdollisista terveysongelmista kärsiviä urheilijoita ja muita seuratoimijoita. Myös peleistä, huumeista tai alkoholista riippuvaisia ohjaamme ammattiavun piiriin. Mikäli urheiluyhteisön jäsenenä huomaamme jonkun terveyttä ja hyvinvointia uhkaavaa käytöstä, on meillä oikeus ja velvollisuus ilmoittaa asiasta valmentajalle, joukkueenjohtajalle tai muulle vastuuhenkilölle, joka puolestaan hankkii tarvittavaa ammattitaitoista apua.

Alati kasvavaan peliongelman haasteeseen puututaan. Peliongelman ehkäisy ja hoidon kehittämisessä kiinnitetään huomiota lapsiin ja nuoriin. Olemme tukemassa ja etsimässä osaavaa apua ja tukea ongelmalaajille sekä edistämässä peliongelmaa ehkäisevää työtä.

Liikunnassa ja urheilussa toimintaamme on järjestämässä monilukuinen joukko vapaaehtoisia ja palkattuja toimijoita. Heidän arvonsa tunnetaan ja tunnustetaan, ja heidän jaksamistaan ja hyvinvointiaan tuetaan. Myös vapaaehtoistoimijoiden koulutuksen tukeminen on tärkeää osaamisen, jaksamisen ja yhteisöllisyyden lisäämisen kannalta. Emme ylityöllistä palkallisia emmekä vapaaehtoistyöntekijöitä. Jokainen kantaa kortensa kekoon omien voimavarojensa mukaan.

Hankimme ensiapukoulutusta ja kannustamme osallistumaan siihen. Ensiaputaitoja ylläpitämällä saamme seuratoiminnan aikana tapahtuvien tapaturmien ja onnettomuuksien seuraukset pidettyä mahdollisimman pieninä. Pidämme kiinni ennaltaehkäisyn periaatteesta ja teemme parhaamme, jotta kaikenlaisien vammojen ja tapaturmien esiintymistä pienennetään.

Suhtaudumme turvallisuusmääräyksiin riittävällä vakavuudella. Varmistamme, että omat turvallisuussuunnitelmamme työpaikoilla ja tapahtumissa ovat ajan tasalla ja kaikkien osapuolten tiedossa. Lisäämme liikunnan ja urheilun toimijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta ja hyvinvointia määrätietoisesti ja tavoitteellisesti.

Urheilijan arvo ei koskaan riipu vain tämän urheilusuorituksista. Tarjomme urheilijoille mahdollisuuksia epäonnistumisten käsittelyyn. Näin osoitamme, että tuemme heitä myös silloin, kun tukemisen tarve on suurin. Pyrimme löytämään jokaiselle liikkujalle ja urheilijalle sellaisen henkisesti ja fyysisesti oikean tasoisen joukkueen tai harjoittelun tason ja määrän, joka edistää tämän terveyttä ja hyvinvointia.

Alkoholimainonta ja siihen liittyvä mielikuvamainonta on kielletty urheilutapahtumissa ja tiloissa, jotka on suunnattu lapsille ja nuorille. Tupakanpolto sekä nuuskan ja päihteiden käyttö on kielletty urheilusuorituspaikoilla ja katsomoissa. Lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan yhteydessä on alkoholitarjoilu kokonaan kielletty. Aikuiset näyttävät lapsille ja nuorille mallia omalla päihdekäyttötymisellään. Vastuu korostuu kun alaikäiset ovat aikuisten vastuulla muun muassa pelimatkoilla.

Doping ei kuulu liikuntaan eikä urheiluun. Puhtaan urheilun edistäminen on meidän kaikkien tehtävä. Myöskään tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden käyttöä ei liitetä liikunnan ja urheilun maailmaan. Väkivallalle on nollatoleranssi.

Esimerkki 5.

Seurassa on jo pitkään pelannut aktiivinen joukkue, joka on voittanut paljon otteluita. Viime aikoina joukkueen voittoputki on kuitenkin katkennut ja häviöitä on tullut useampi. Joukkueen mieliala on maassa ja monet etsivät syllisiä tappioille.

Joukkueen valmentajat ja seuran johto päättävät yhdessä järjestää joukkueelle palkintomatkan läheiseen kylpylään kiittääkseen joukkueita heidän pitkään jatkuneesta sitoutumisestaan. Samassa yhteydessä he tekevät joukkueelle selväksi, että he ovat yhtä tärkeä joukkue seuralle riippumatta siitä, voittavatko he vai häviävätkö, sillä heidän sitoutumisensa ja esimerkillisyytensä on ensiluokkaista ja tärkeä esimerkki monille seuran nuorille.

Joukkueen pelaajille annetaan mahdollisuus käydä läpi tuntemuksiaan yksin tai yhdessä valmentajien kanssa. Samassa tehdään myös selville, ettei seurassa etsitä syllisiä vaan halutaan edetä yhdessä urheilun riemusta eikä pakosta.

5. Luonnon kunnioittaminen ja kestäväan kehitykseen pyrkiminen

SLU-yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Me olemme osa luontoa. Suojelemme yhteistä ympäristöämme ja ohjaamme sekä opastamme myös muita tekemään samoin. Kasvamme yhdessä kohti luonnon kunnioittamista ja haemme tasapainoa omien tekemistemme ja kestäväan kehityksen välille. Osallistumme omalta osaltamme vastuullisesti toimenpiteisiin kohti vähäpäästöistä yhteiskuntaa.

Suomalainen liikunnan ja urheilun yhteisö tuntee ja kantaa vastuunsa ympäristön ja luonnon hyvinvoinnista. Maamme luontoympäristö on kautta aikojen ollut suomalaisten merkittävin liikuntapaikka. Toimimalla vastuullisesti luonnossa kannamme vastuumme siitä, että myös tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan liikkumisen ja urheilemisen riemusta ainutlaatuisen jokamiehenoikeuden nojalla hyvinvoivassa ympäristössä.

Liikuntajärjestöt sekä yksittäiset liikunnan harrastajat osallistuvat ilmastotalkoisiin. Ilmastonäkökulma otetaan huomioon kaikessa päätöksenteossa.

Liikunnan olosuhdetyössä edistämme kestävästä kehitystä ja vähähiilistä yhteiskuntaa. Teemme vastuullista ja pitkän tähtäimen olosuhdepolitiikkaa. Tavoitteenamme on, että liikuntapaikkarakentaminen tukee kestävästä liikuntakulttuurista, ei lyhytjänteisiin tarpeisiin ja trendeihin perustuvaa kulutusta.

Vaikutamme aktiivisesti siihen, että liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ekonomisuuden lisäksi ekologisuus ja sosiaalinen kestävyys. Rakentamishankkeissa edistämme kestävästä kehityksen mukaisia ratkaisuja, kuten energiaa säästäviä, uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä, pitkäikäisiä ja monikäyttöisiä ratkaisuja. Vaikutamme myös siihen, että vanhojen liikuntapaikkojen kunnostusten kautta niiden käytön ekologinen jalanjälki pienenee.

Seuroissa toimiminen on hyvä tapa oppia ympäristövastuuta käytännön arjessa. Näytämme esimerkillämme, miten toimia ympäristöä kunnioittaen ja sen hyvinvointia edistäen. Yhdessä toimimalla huomaamme, että jo pieni henkilökohtainen panos tuo merkittävän lopputuloksen, kun me kaikki edistämme samoja tavoitteita.

Emme roskaa tai likaa ympäristöämme. Suosimme joukkoliikennettä ja kimpapakyytejä sekä kävelyä ja pyöräilyä. Lapsia ja nuoria kannustamme omatoimiseen kulkemiseen harrastuksiin aina kun se on mahdollista turvallisuudesta tinkimättä. Toimintaa suunnitellessamme otamme huomioon yksityisautoilun vähentämisen tavoitteen ja käytämme vähäpäästöisiä henkilöautoja.

Kierrätämme käyttökelpoiset urheiluvälineet. Liikunnan ja urheilun toimistotyössä vähennämme paperinkulutusta ja vältämme tarpeetonta

energiankulutusta. Liikunnan ja urheilun massatapahtumia pyrimme järjestämään hyvien joukkoliikenneyhteyksien kautta tavoitettaviksi. Suurissa ja merkittävässä urheilutapahtumissa huomioimme ympäristöasiat valmistelun varhaisessa vaiheesta lähtien ja kokoamme toimenpiteistä ympäristöohjelman. Tarvittaessa pyydämme asiantuntevaa apua työn tueksi. Myös pienemmissä tapahtumissa noudatamme Liikunnan Ekomerkin vaatimuksia.

Liikuntajärjestöissä kehitämme ympäristövastuun läpinäkyvyyttä raportoinnilla toiminnastamme. Kehitämme toimintaamme jatkuvasti siten, että se kuormittaisi mahdollisimman vähän ympäristöä mm. hyödyntämällä liikuntatiloja tehokkaammin ja vähentämällä järjestötoimintaan liittyvää matkustustarvetta virtuaalikokousten avulla.

Esimerkki 6.

Toimialajärjestö on pääsihteerinsä toimesta päättänyt laittaa sähkön-, ja paperinkulutuksensa aisoihin. Samalla toimistotyöstä halutaan tehdä ympäristöä ja luonnonvaroja vähemmän kuluttavaa. Järjestö otti yhteyttä WWF:iin ja käynnisti Green Office -työn, josta järjestön työntekijät saavat tukea, apua ja seurantaa prosessiin. Samalla päätettiin, että suositaan etäneuvotteluja ja vältetään omalla henkilöautolla liikkumista mahdollisuuksien mukaan. Työnantaja teki myös päätöksen ottaa käyttöön työsuhdematkalipun.

Esimerkki 7.

Joukkue harjoittelee useamman kerran viikossa kunnan urheiluhallilla. Monet aikuiset tuovat lapsensa omalla autollaan eikä juuri kukaan käytä julkista liikennettä, joka ei muutenkaan ole kunnassa kovin toimiva eikä kattava. Vanhemmat ovat nyt päättäneet keskenään, että he tekevät joukkueen nettisivuille kimpakyytilistat, joihin kaikki halukkaat vanhemmat ja nuoret voivat ilmoittautua, ja jonka kautta voi sopia, ketkä samalla suunnalla asuvat kulkevat kenenkin kyydissä.

6. Avoimuus, demokraattisuus ja oikeudenmukaisuus

SLU -yhteisön ihanteet ja tavoitteet:

Päätöksiä tehdessämme valmistelimme, kuuntelemme ja perustelomme huolella. Päätöksentekoon liittyvät pelisäännöt ovat kaikkien saatavilla. Rikoksiin ja rikkomuksiin suhtaudumme aina vakavasti. Uskomme kuitenkin ihmiseen ja voimme antaa uuden mahdollisuuden. Rakennamme taloutta realistiselle ja kestäväälle pohjalle. Yhteistyö on ehtymätön voimavaramme. Kohtelemme toisia tasaveroisesti ja oikeudenmukaisesti riippumatta esimerkiksi suhteemme laadusta tai mahdollisesta yhteisestä taustasta.

Liikuntakulttuurin eri päätöksentekokeleimillä on päätöksenteon ja toiminnan johtamisen kannalta aina olennainen tieto saatavilla. Päätöksentekijöillä on myös vastuu hankkia tietoa etukäteen ja tutustua saatavilla olevaan, asiaan liittyvään ja päätöksenteon kannalta olennaiseen aineistoon, kuten kokousten esityslistoihin ja näiden liitteisiin. Jokaisella päätöksentekijällä on myös erityinen vastuu edistää hyvää hallintoa ja avointa päätöksentekoa tunnettujen ja hyväksi havaittujen hyvän hallinnon perusteiden mukaisesti.

Viestimme avoimesti ja ajankohtaisesti toiminnasta, päätöksistä, tavoitteista ja ihanteista. Päätösten valmisteluprosessien pelisäännöt ovat kaikkien saatavilla. Osaamme kuunnella ja arvostamme toisiltamme oppimista. Avoimuus on mahdollisuus, joka lisää meidän yhteisöllisyyttä.

SLU-yhteisön jäsenjärjestöissä päätösvaltaa käyttää jäsenistö, jonka ääni kuuluu päätöksenteossa. Teemme päätöksiä ja toteutamme toimintaamme yhteistyössä kaikkien jäsentemme ja muiden halukkaiden kanssa. Yhdessä menestymme paremmin.

Lajiliitoilla on selkeät ja läpinäkyvät kriteerit ja periaatteet, joilla urheilijat valitaan valmennus- ja maajoukkueisiin, kilpailuihin ja muihin ryhmiin ja tapahtumiin. Urheilijavalinnat sekä muut vastaavat valinnat tehdään avoimesti ja riittävän ajoissa.

Ilmiöt kuten sopupeli, rahanpesu ja laitton vedonlyönti eivät kuulu liikuntaan eivätkä urheiluun. Jokaisella on vastuu puuttua asiaan ja tuoda se ilmi, mikäli tällaista kohtaa. Emme anna minkään epärehdin ja laittoman toiminnan pesiytyä toimintamme rakenteisiin.

Lajiliittojen sääntöjä kehitetään niin, että niistä käy ilmi, miten toimitaan tilanteissa, joissa urheilija on syytettynä tai tuomittuna vakavasta rikoksesta.

Taloudenpitoimme on avointa ja läpinäkyvää. Vain erityisen painavista ja perustelluista syistä on mahdollista rajoittaa julkista avoimuutta esimerkiksi sponsorisopimusten niin edellyttäessä. Talouden suunnittelussa olemme lähempänä realismia kuin optimismia.

Esimerkki 8.

Lajiliitto suunnittelee ryhtymistä suureen hallinto- ja rakenneuudistukseen. Liiton hallituksessa tehdään alusta asti selväksi, että uudistuksen tulee palvella liiton jäseniä. Ennen kuin mihinkään varsinaiseen valmisteluun ryhdytään, laaditaan liitossa jäsenjärjestöjen kanssa yhteistyö- ja vaikuttamissuunnitelma, jonka mukaan valmistelussa edetään jäsenjärjestöjen ääntä kuullen. Prosessin edetessä tämä suunnitelma on koko ajan esillä, ja siihen tarvittaessa palataan, ja sitä tarkennetaan.

Valmisteluaikataulu 2010

Reilun Pelin luonnosta on käsitelty ja sitä tullaan käsittelemään seuraavasti:

Helmikuu

- SLU:n koulutustiimin kokous 17.2.2010
- SLU:n muun henkilöstön kommenttikierros sähköpostitse 22.2.–26.2.2010

Maaliskuu

- SLU:n hallituksen jäsenten tiedotus sähköpostitse luonnoksen sisällöstä 2.3.2010
- SLU:n Reilu Peli -valiokunta 4.3.2010
- SLU:n ympäristövaliokunta 17.3.2010
- SLU:n hallituksen kokous 25.3.2010
- Luonnos lähetettiin kaikkien SLU ry:n jäsenjärjestöjen hallituksille ja toimihenkilöille sähköpostitse kommentoitavaksi 31.3.2010

Huhti–toukokuu

- Luonnos on ollut kaikkien kiinnostuneiden kommentoitavana SLU:n internetisivuilla alkaen 12.4.2010
- Mahdollisuudesta kommentoida ja vaikuttaa, tiedotettiin aktiivisesti muun muassa SLU:n LUM-verkkolehden kautta
- SLU:n ympäristövaliokunta 6.5.2010
- SLU:n Reilu Peli -valiokunta 27.5.2010

Syys–lokakuu

- SLU:n hallitus 2.9.2010
- Reilu Peli -foorumi, foorumi oli kaikille avoin seminaari eettisten periaatteiden päivitysprosessista 10.9.2010
- Reilu Peli -valiokunnan kokouksessa päätettiin valiokunnan lopullisesta ehdotuksesta SLU:n hallitukselle. 30.9.2010
- Ympäristövaliokunnan jäsenillä oli mahdollisuus kommentoida ehdotuksen ympäristöosuutta ennen sen lähettämistä SLU:n hallitukselle.

Marraskuu

- SLU:n hallitus päätti kokouksessaan esityksestä SLU:n syyskokoukselle 5.10.2010
- SLU:n syyskokous hyväksyi uudistetut Reilun Pelin pelisäännöt 20.11.2010

*Kokonaisten
ihmisten
Suomi.*

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Pohjola

www.slu.fi